Cena 50 hal.

Nowy Dziennik wychodzi codziennie rano z wyjątkiem w poniedziałki. — Adres Redakcyi i administracyi: Kraków, ulica Stradom 13. Nr telefonu 279, w nocy 1556. Rękopisów nie zwraca się. Konto czek. P. K. O. Nr. 141.123 Ajencya Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Cena 50 hal.

Prenumerata w Krakowie mies. 12 K. kwart. 35 Kor.; z odnoszeniem do domu mies. 14 Kor. kwart. 41 Kor. Na prowincyi 14, kwart. 41 K. Za granicą: mies. 16 Kor. kwart. 47 Kor. Cena ogłoszeń: 1 w. pet. 1-szp. 0·80 (Mk. 0·80); Nadesłane: 1 w. pet. 3·— [Mk 3·-] Tekst: 1 w. pet 5·— (Mk. 5·-)

Zawiadomienia ślubne i gratulacye: 20 koron.

Rok II. Kraków, piątek 19 września 1919. Nr. 205

Bojkot w Przemyślu.

Kraków, 18. września.

Podczas przyjęcia przedstawicieli prasy krakowskiej przez amb. Morgenthaua oświadczył przydzielony misyi oficer polski, kiedy rozmowa zeszła na kwestyę bojkotu, co następuje: »Przed wojną miał miejsce w Królestwie bojkot Żydów, który jednak doznał fiaska. Obecnie bojkotu żadnego n i e m a«.

Pan ten (wychrzczony Żyd) powinienby przejechać się dzisiaj do Przemyśla...

O prowadzonym tamże bojkocie żydowskich księgarń i składów papieru — z okazyi nowego roku szkolnego — pisaliśmy już w numerze wczorajszym i przedwczorajszym. Dziś przytoczymy głosy postępowej (nieżydowskiej) prasy przemyskiej.

»N o w i n y p o n i e d z i a ł k o w e« z 15 bm. piszą pt. „Kiksy — czy bojkot. — Rządy młodzieży szkolnej“:

»Ul. Franciszkańska i inne, plac na Bramie w ubiegłym tygodniu są widownią zajść przykrych. Bohaterem ich nie — „motłoch“, przed nikim nieodpowiedzialny.

Budzicielem bowiem a longue i organizatorem — scen ulicznych czynnego bojkotu sklepów »obcych« z książkami szkolnemi i przyborami do pisania — jest., K o m i t e t m ł o d z i e ż y p o l s k i e j.

Komitet ten już raz zaprzątał działalnością swoją opinię publiczną miasta całego, chociaż jego miejscem urodzenia i przynależności było tylko sławne gimnazyum na Zasaniu. Wziął on poniekąd w swe ręce cugle ideowe w akcyach bezpośrednich, czego dowody chlubne złożył już w pamiętnej aferze ewakuacyjnej, kiedy to młodzież wyznania mojżeszowego — z pobudek rasowych — zmuszono do opuszczenia VI. VII. i VIII klasy gimnazyalnej.

Wówczas opinia publiczna uroczyście rozgrzeszyła czyn młodych — inteligencya zaś — przeważnie okazała się tak biedną, że nie miała nawet zasobu słów dość obrazowych na określenie zachwytu i zadowolenia z tej junackiej i dziarskiej działalności i jej — arcydemokratycznych wyników. Ci nieliczni, którzy innego byli zdania, nie mieli odwagi sąd swój wypowiedzieć głośno

Sprawa cała już przebrzmiewała. Zdawało się, że się dobrze zabliźni

Tymczasem „demokratyczny“ duch nie śpi.

Z powodu rozpoczęcia roku szkolnego, pojawiła się wśród młodzieży następująca odezwa... (Podaliśmy ją w numerze przedwczorajszym. — P. R.)

Dla poparcia zaś tych idei bojkotu „obcych“ w odezwie zawartych potworzono osobne k o m i t e t y s t r a ż n i c z e, złożone z uczniów gimnazyalnych, które dyżurowe pełnią służbę przed sklepami będącymi własnością — „o b c y c h“.

Interwencya policyi arcyproblematyczna. — Dziarscy młodzieńcy — wśród których odznaczał się — syn jednego z »profesorów« i innych, wykazywali się nawet jakiemś legiony nazywami — upoważniającemi — w szerszem zrozumieniu — do swobodnego odstręczania kupujących od „obcych“.

Nawet interwencyi energicznej posła Łańcuckiego nie udało się — nakłonić władzy bezpieczeństwa do wkroczenia i oczyszczania ulicy z tej osobliwej młodocianej straży narodowej. — Okoliczność ta dowodzi, że niektóre organy władzy bezpieczeństwa nie są zbyt dalekie od ideologii tych czynników, które wywołują zamęt i zamięszanie w mieście naszem.

Nie chodzi w tym wypadku o s z k o d ę m a t e r y a l n ą — tę kupcy poszkodowani dochodzić sobie mogą pewnie przeciw b i u r u i n f o r m a c y j n e m u komitetu działającego, którego adres podano dokładnie.

Sprawa ma c h a r a k t e r p o l i t y c z n y. Trudno przecież uwierzyć, że firmy polecone i wskazane na odezwie — pozostawały w jakimkolwiek pokrewieństwie z inicyatywą do sprawy.

Jako p o l i t i c u m zaś jest cała ta (z pozoru tylko) d z i e c i n i a d a eksperymentem arcyważkim. Taka a c t i o n d i r e c t e świadczy bowiem wymownie o linii, po której kroczyć będzie część młodego pokolenia.

Nie musi się być obserwatorem bardzo subtelnym, aby na podstawie tych danych — skierować upomnienie do czynników w tą sprawę wmięszanych, by zaprzestały smutnej zabawy.

Dochód z tego przedsiębiorstwa

Poważne położenie w Anglii

Przed nowym gabinetem angielskim.

Kopenhaga. (Tel. wł.) Jak donoszą z Londynu, przyjmuje przesilenie rządowe coraz konkretniejsze kształty. Zamierzonem jest utworzenie rządu k o a l i c y j n e g o, w którym robotnicy będą silnie reprezentowani. Ustąpienie ministów Churchila, Longa i Chamberlaina jest pewnem. Jako przyszłych ministrów wymieniają przywódców robotników Clenesa i Hornsa. Jak donosi »Bereingske Tidende«, ma Asquith objąć kierownictwo nowego gabinetu, gdyż Lloyd George nie jest skłonnym do przekształcenia obecnego gabinetu.

Fatalne położenie finansowe Anglii.

Wiedeń, PAT. Biuro kor. donosi z Amsterdamu: Lord Rothermere pisze w Sunday Victorol co następuje: Lloyd George natychmiast po powrocie z Francyi będzie się musiał zająć sprawą ograniczenia wydatków i sprawą rosyjską. Anglia nie może gospodarować przy obecnym stanie budżetu dłużej jak do marca. Za bankructwo, które grozi Anglii, jest odpowiedzialny rząd. Lloyd George musi ograniczyć olbrzymie wydatki i na miejsce Bonar Lawa zamianować nowego ministra, do którego cała ludność będzie miała nieograniczone zaufanie. Lord Rothermere proponuje celem spłacenia długów Anglii wobec Ameryki sprzedaż wysp Bermudes, Bahama i innych. Anglia mogłaby ustąpić brytyjską Guyanę i brytyjski Honduras. Byłoby to ciosem dla angielskiej dumy, ale kto stoi przed bankructwem, musi poświęcić aktywa.

Lloydowi George'owi nie można ufać?

Londyn. (B. K.) Lloyd George dementuje za pośrednictwem biura Reutera wszystkie jego przez Bullitsa podane rzekome oświadczenia. Bullits oświadczył jednakowoż przed komisyą senatu: »Skoro macie do czynienia z Lloydem Georgem, pamiętajcie dobrze, że żadnych z jego publicznych enuncyacyj nie można brać poważnie«.

Kwestya irlandzka w Paryżu.

Wiedeń, PAT. Tel. Corr. p. donosi z Paryża onia 16 bm. Na wczorajszem posiedzeniu konferencyi pokojowej oświadczyli delegaci amerykańscy, że nie będą uczestniczyli w omawianiu kwestyi irlandzkiej, ponieważ są zdania, że kwestya ta musi być załatwioną między Anglią i Francyą.

Kwestya irlandzka zaostrza się.

Amsterdam. (B. K.) Korespondent »Daily Herald« donosi z Dublina, że do Irlandyi wysyłane są nieustannie nowe wojska z wozami pancernymi i tankami. Ma się wrażenie, jakoby chciano w Irlandyi wywołać rewolucyę.

Amsterdam. (B. K.) Pisma angielskie zamieszczają wywiad z marszałkiem Frenchem, który oświadczył, że republika irlandzka bezwarunkowo nie zostanie uznaną. Plany Lloyda George'a uregulowania kwestyi irlandzkiej przewidują tylko umiarkowane »Home rule« (samorząd.) »Times« żądają od rządu natychmiastowego, sprawiedliwego rozwiązania kwestyi irlandzkiej. Skoro rząd tego nie chce, albo nie może uczynić, niechaj natychmiast ustąpi miejsca innemu rządowi, który będzie do tego skłonnym.

Nowy zastępca Anglii na konferencyi pokojowej.

Wiedeń. PAT Biuro Kor. donosi z Paryża: Llyod George, Mollner i Bonar Law opuścili w południe Paryż, aby się udać do Anglii. W dalszych obradach konferencyi pokojowej będzie Anglię zastępował Sir Croowe.

Przesilenie w Ameryce.

Paryż. (B. K.) »Echo de Paris« donosi z Waszyngtonu, że przeciwnicy Wilsona uważają z powodu rewelacyi Bullitsa przesilenie gabinetowe i klęskę Wilsona w sprawie Ligi narodów za p e w n ą. Sądzą, że w tym wypadku Wilson wycofa projekt traktatu, zawrze pokój odrębny z Niemcami i przy wyborach na prezydenta w r. 1920 uczyni kwestyę Ligi narodów swoją platformą wyborczą. Afera Bullitsa zajmuje ciągle jeszcze prasę.

»Nev. York Tribuna« podaje, że jest możliwe, iż traktat pokojowy będzie odrzucony albo dozna tak drastycznych zmian, że prezydent będzie się wzbraniał go złożyć go aliantom.

Rotterdam. (Tel. wł.) Telegram iskrowy donosi z Nowego Jorku, że sekretarz stanu Lansing chce się podać do dymisyi, gdyż różnica zdań między nim a Wilsonem jest niemożliwą do wyrównania.

Pomoc żywnościowa Ameryki dla Europy.

Wiedeń, PAT. Biuro kor. donosi z Paryża: »New York Herald« podaje z Nowego Yorku, że Hoover oświadczył się za szybką ratyfikacyą traktatu pokojowego. Hoover oświadczył dalej, że niebezpieczeństwo bolszewizmu w środkowej Europie od lutego zniknęło dzięki uregulowaniu cen środków żywności. Ameryka będzie nadal Europę zaopatrywać w żywność, atoli potrzebne jest do tego udzielenie kredytu. Amerykańska akcya pomocnicza kosztowała dotychczas 100 milionów dolarów, z czego 90 milionów będzie zwróconych. Pozostałych 10 milionów zostało wydanych na cele filantropijne, w szczególności na odżywianie dzieci.

Wojska angielskie opróżniają Syryę aż do Palestyny.

Paryż. (Tel. wł.) »Temps« donosi, że wojska angielskie do dnia 1. listopada opróżnią Syryę a ż d o P a l e s t y n y. Mosul zostanie przy Anglii. Cztery miasta, jak Damaszek, Name, Homs i Alleppo, zostaną wewnątrz terenu okupacyjnego.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. z Paryża donosi: Najwyższa Rada koalicyjna przyjęła układ francusko—angielski odnośnie do Syryi.

Około budowy uniwersytetu jerozolimskiego.

Londyn. (Tel. wł.) Z Jerozolimy donoszą: Z niecierpliwością oczekują tutaj przybycia komisyi architektów, wysłanej przez organizacyę syonistyczną celem przygotowania szczegółowego planu i natychmiastowego przystąpienia do pracy przygotowawczej około wybudowy uniwersytetu hebrajskiego. Komisya ma przybyć w najbliższych tygodniach.

Abituryenci gimnazyum jaffskiego utworzyli w ostatnim czasie kurs wyższej matematyki i fizyki, wykładanej przez prof. uniw. C z e r n i e w s k i e g o, bawiącego obecnie w Jerozolimie. Tę grupę abituryentów uważają za pierwszych akademików przyszłego uniwersytetu hebrajskiego.

Wyjazd kard. Giustiniego do Palestyny.

Wiedeń. (Telefonem) Biuro koresp. donosi iskrowo z Rzymu, że kardynał papieski Giustini wyjechał do Palestyny.

Przerwanie prac przygotowawczych Ligi narodów.

Paryż. (B. K.) Pułkownik House, który tu przybył z Londynu i znowu został członkiem amerykańskiej delegacyi pokojowej, oświadczył, że prace przygotowawcze dla Ligi narodów zostaną na tak długo przerwane, aż senat amerykański traktat albo przyjmie albo odrzuci.

Przerwa w obradach Rady Najwyższej.

Wiedeń. PAT, Biuro kor. donosi z Paryża. Jak podają dzienniki, przerwie Najwyższa Rada po 10 dniach swoje posiedzenia na dwa tygodnie. Przypuszczają, że nie będzie ona miała później tego samego charakteru co obecnie, i na ogół będzie zasięgała instrukcyi rządów. „Temps“ wskazuje w artykule wstępnym, że jeszcze przynajmniej 8 spraw jest niezałatwionych.

Sprawa komisyi reparacyjnej.

Wiedeń. PAT. Według doniesień z Paryża, które nadeszły do Szwajcaryi będzie Najwyższa Rada wstrzymywała się z utworzeniem komisyi reparacyjnej tak długo, dopóki nie nastąpi ratyfikacya traktatu pokojowego z Austryą przez. Zgromadzenie Narodowe, tudzież dopóki ono nie poczyni zmian konstytucyjnych, które traktat przewiduje.

zresztą i tak wcale nie pokryje deficytu politycznego i szkód moralnych«.

W tej samej sprawie pisze „Nowy Głos Przemyski« z 14 bm. w artykule pt. »Inteligentny« — bandytyzm« m. i.:

„Miasto zostaje obecnie pod chwilowem panowaniem — studentów gimnazyalnych, którzy ratując „handel i przemysł krajowy“ za poduszczeniem „starszej braci“ obstawili sklepy z książkami szkolnemi i przyborami do pisania, będące własnością kupców żyd., aby nie dopuścić publiczności do poczynienia w tych sklepach zakupów.

Młodzieńcy zatrzymują ludzi starszych i młodzież, odsyłając do sklepu pp. Wawrzeckiego, Grodeckiej, Juszyńskiego, Robliczka i do Książnicy, nowo założonej. Rzecz jasna, że za tym ideowo-bojkotowym ruchem stoi zwarta falanga ludzi w tym interesie z pewnością interesowanych.

Istnieją dowody, że bardzo wątpliwej wartości inteligenci profesorscy swoim wpływem „moralnym“ i zapewnieniem bezkarności ulicznikom — pokrywają tę całą robotę bojkotową..

Nie mówimy o stanowisku niektórych organów władz naszych, które złożyły dowody zupełnej indolencyi w tej sprawie.

Czyżby leżało w interesie publicznym, aby utwierdzić w opinii przekonanie, żeby w pewnych momentach pewne odłamy ludności czuły się wyjętymi z pod prawa i nie mogły liczyć na ochronę żadną?

Wstrzymujemy się od uwag, które same się dopraszają opublikowania ze stanowiska demokratycznego i narodowego. Nie chcemy bowiem wprowadzać zamieszania jeszcze większego, powstałego z powodu decydującego zwycięstwa „pajdokracyi“ nad zdrowym rozsądkiem.

Wolno nam jednak publicznie zażądać, aby inspiratorzy, którym się wydaje, że się tak głęboko zakonspirowali i ukryli przed okiem opinii, wystąpili z ukrycia i sami stanęli przed sklepami, obłożonymi bojkotem! Niech sami pełnią służbę strażniczą! Niech pokażą co potrafią ci starsi!

Nie sztuka to posługiwać się młodzikami, wprawdzie dość zdemoralizowanymi jadem nienawiści.

*

My w tej sprawie nie odwołujemy się do **społeczeństwa** polskiego, bo ono znajduje się niestety pod presyą dyktatury endeckiej, lecz do **rządu** polskiego, od którego żądaliśmy niedawno z tego miejsca **jasnej odpowiedzi** i dzisiaj jej żądamy: Jakie jest — pytamy — stanowisko **rządu** wobec bojkotu Żydów? Czy **rząd** zamierza nadal tolerować jawne bezprawie wobec całego odłamu ludności, a w szczególności, czy zamierza tolerować bierne zachowanie się swych podrzędnych organów (jak to właśnie obecnie w Przemyślu)? O ile rząd nie zamierza iść na rękę propagandzie bojkotowej, mogącej w dalszej konsekwencyi doprowadzić do najgorszych rezultatów, to zapytujemy: czy nie byłoby rozsądniej wystąpić przeciwko niej dzisiaj, kiedy propaganda ta znajduje się w stadyum bądźcobądź początkowem, aniżeli potem, gdy rozleje się potężną falą po całym kraju, demoralizując społeczeństwo polskie a pozbawiając chleba setki i tysiące rodzin żydowskich?

Centralne władze polskie mają obecnie sposobność do dania odpowiedzi.

Czekamy.

Rada Najwyższa i Senat amerykański przeciw walce z bolszewikami.

Wiedeń (Telefonem). Pisma wieczorne donoszą z Paryża: „Populaire“ ogłasza, że wedle informacyj z Londynu, Najwyższa Rada stanie na stanowisku Senatu amerykańskiego w sprawie wycofania wszystkich wojsk koalicyjnych z Rosyi i zaniechania dalszej walki z bolszewikami. „Tel Comp.“ donosi z Paryża, że Najwyższa Rada na ostatniem posiedzeniu postanowiła wstrzymać wszelką akcyę zbrojną przeciw sowjeckiej Rosyi.

Wiedeń. PAT. Biuro koresp. donosi z Paryża. Najwyższa Rada zajmowała się sprawą rosyjską, wyraziła ona zapatrywanie, że Rosyanie muszą sami ukształtować swoją przyszłość ped warunkiem, że będą respektowali prawa swoich sąsiadów.

Postępy wojsk rosyjskich.

Lndyn. PAT. Radio stacyi pozn. „Times“ donosi z Helsingforsu: W ubiegłą środę zdobyły wojska rosyjskie miasto Jamburg położone 80 mil na południowy zachód od Pietrogrodu.

Oprócz tego otrzymał rząd północno-rosyjski w ubiegłym tygodniu wiele dział 20 tysięcy karabinów i znaczne ilości amunicyi. Wedle doniesienia „Timesa“ sztab generalny finlandzki otrzymał wiadomość o wielkich transportach wojsk bolszewickich, które z frontu murmańskiego dyrygowane są na granicę finlandzką.

Walki anglików z bolszewikami.

Praga. PAT. Czeskie Biuro prasowe donosi z Londynu na podstawie biura Reutera. Komunikat urzędowy wojenny z dnia 13 bm. Nieprzyjaciel w sile dwóch pułków wykonał silny atak na pozycye nasze nad Dźwiną, został jednak odparty z ciężkimi stratami. W dniu 10 bm. wojska angielskie zdobyły Onegę Rosyanie kontynuowali swoją ofenzywę na froncie wzdłuż linii kolejowej

Trocki objął komendę armii bolszewickiej

Wiedeń. PAT Biuro kor. donosi z Bukaresztu: »Tel. Comp.« donosi: wojsko bolszewickie znajduje się nad Dniestrem w zupełnym rozkładzie Z powodu klęski w okolicy Peskowa, Turska i Kijowa uczuł się Trocki zniewolony objąć komendę nad bolszewikami.

Michał Romanow kandydatem na cara?

Paryż, (Tel. wł.) »Humanité« don si, że w. ks. Michał Romanow uciekł z Permy z niewoli i bawi obecnie w głównej kwaterze Kołczaka, gdzie przygotowuje się do roli pretendenta.

Wielka zdobycz wojenna na froncie litewsko-białoruskim.

Warszawa. PAT. Komunikat sztabu generalnego z dnia 17 września. Front litewsko białoruski. Na odcinku północnym w rejonie na południu od Kracławki wzięto dotychczas tysiąc kilkuset jeńców, w tem 18 oficerów. Zdobyto dwie armaty, 29 karabinów maszynowych, oraz wielką ilość broni ręcznej amunicyi i taborów. Ilość jeńców wzrasta przez wyłapywanie kryjących się po lasach odciętych oddziałów bolszewickich, Na odcinku północno-wschodnim toczą się walki dla nas pomyślne, Na odcinku wschodnim spokój. Na odcinku Łunińca rozbiły oddziały naszej piechoty batalion nieprzyjacielski, biorąc do niewoli wielką ilość jeńców, między nimi dowódcę pułku i dowódcę batalionu. Front wołyński. Ponowne ataki bolszewickie na Suszczany na północ od Olewska zostały odparte.

Haller pułkownik.

Powrót uchodźców z Górnego Śląska.

Katowice. PAT. Biuro prasowe komisaryatu państwowego na Śląsku donosi o zagwarantowaniu przez komisyę międzysojuszniczą, na skutek energicznego przedstawienia komisarza Hoersinga dotyczącego VI korpusu, że natychmiast będą przedsięwzięte kroki celem spowodowania powrotu uprowadzonych. Komisarze państwowi nie będą czynili przeszkód w razie powrotu tych, którzy podczas powstania zbiegli do Polski. Pozwolenie to nie wyklucza jednakże ścigania prawnego tych osób, które popełniły pospolite zbrodnie. Zabroniono powrotu 262 osobom, wyszczególnionym na liście, którą wręczono komisyi międzysojuszniczej. Zastrzeżono sobie jednakże jeszcze zbadanie, którym osobom zamieszczonym na tej liście, możnaby pozwolić na powrót. Powracającym zapewniono w umowie między przemysłowcami a robotnikami możność otrzymania pracy. Powrót rozpocznie się dnia 17 bm.

— Czeskie biuro prasowe donosi z Bohum, że według informacyi dziennika »Das Freie Wort«, minister finansów Erzberger ustąpi w najbliższych dniach.

Przerwanie czynności komisyi węglowej w Zagłębiu Ostrawskiem.

Wiedeń, PAT. »N. W. Tgblt« donosi z Mor Ostrawy: Z powodu nowego położenia powstałego skutkiem zarządzenia koalicyi w sprawie Cieszyna, zostały czynności międzykoalicyjnej komisyi węglowej w Morawskiej Ostrawie przerwane. Po wycofaniu się delegatów niemieckich opuścili konferencyę biorący w niej udział trzej przedstawiciele Polski i wrócili do Warszawy. Dwaj angielscy delegaci powrócili do Paryża, a państwo czesko słowackie po odwołaniu swojego przedstawiciela nie zamianowało dotychczas nowego delegata. Członkowie ściślejszej komisyi udali się w międzyczasie do Katowic, zamierzają jednak wkrótce powrócić do Ostrawy. W Morawskiej Ostrawie pozostał delegat włoski, który w najbliższym czasie wróci do ojczyzny.

Impreza d' Anunzia.

Paryż. (B. K.) Z Rzymu donoszą, że stanowisko gabinetu Nittiego z powodu imprezy d' Anunzia jest mocno zachwiane.

Wiedeń. (Tel. wł.) Z Medyolanu donoszą że korpus d' Anunzia wynosi już 35 tysięcy żołnierzy. Obsadził on oba wybrzeża w Rjece. W Paryżu wywołała akcya d' Anunzia wielką konsternacyę, gdyż wprawiła delegacyę włoską w bardzo trudne położenie.

Wiedeń PAT. Biuro kor. donosi z Lyonu. Z Rzymu donoszą, że d' Anunzio wydał odezwę, w której zapowiada uwolnienie i ostateczną aneksyę Rjeki. Wiadomość, że południowo- słowiańskie aeroplany ostrzeliwały Rjekę bombami, nie jest stwierdzona.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi z Paryża: W kwestyi Rjeki nie powzięła Najwyższa Rada żadnej decyzyi, jest jednak planowana blokada całego miasta.

Wiedeń, PAT. Biuro kor. donosi z Rzymu: Z Rjeki niema żadnych nowych doniesień W Istryi i Dalmacyi nie wydarzyły się żadne nowe niepokoje.

Jugosławia przecie podpisze traktat

Wiedeń, PAT. Wiedeńskie Biuro korespondencyjne otrzymało wiadomość z Paryża, że wedle doniesienia »Eclair« nowy gabinet południowo-słowiański jest gotowy podpisać traktat pokojowy z Austryą.

Dr Singer o prawach narodowych dla Żydów w Czechach.

Praga. (Tel. wł) Podczas swej podróży z Paryża do Pragi oświadczył prezes Żyd. Rady Nar. w Pradze Dr Singer, zapytany przez przedstawiciela »Żydowskiej centrali Prasowej« w Zurychu m. i. co następuje: Jestem przekonany, że wygłaszając swoje znane przemówienie antysemickie, działał minister **Srobar** na własną rękę. Jest przedewszystkiem jasnem, że polityka jego sprzeciwia się intencyom prezydenta Masaryka, który zwalcza antysemityzm, nietylko z powodów etycznych, lecz także jako mądry polityk, który jest o tem przekonany, że antysemityzm rządu musi szkodzić autorytetowi republiki czesko—słowackiej. Wiem również o tem, iż Masaryk kilkakrotnie bezwarunkowo polecił prowadzić bardziej sprawiedliwą i ugodową politykę wobec Żydów słowackich.

Te same poglądy wypowiedział przed kilku dniami podczas mego pobytu w Paryżu minister spraw zagranicznych Benesz. Również nowy premier Tusar właśnie niedawno podkreślił dążność rządu do sprawiedliwej polityki wobec mniejszości.

Jestem przeto przekonanym, iż rząd praski będzie interweniował w sprawie traktowania Żydów na Słowaczyźnie, jeśli wogóle nie będzie zniesione w najbliższym czasie specyalne ministerstwo dla Słowaczyzny.

W sprawie zagwarantowania praw żydostwa czesko—słowackiego oświadczył dr Singer, iż spodziewa się, że sprawa ta zostanie pomyślnie uregulowaną Niezbędną jednak będzie przytem jedność żydostwa w Czechosłowacyi. Na razie należy skonstatować, iż jedność tę w ostatnim czasie **osiągnięto.** Knowania asymilatorów pozostały bez skutku.

Lloyd George będzie obstawał przy wydaniu Wilhelma.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi z Paryża. »Journal« podaje z Londynu, że Lloyd George nie opuści Paryża, dopóki Najwyższa Rada nie uchwali wydania przez Holandyę cesarza Wilhelma. Dziennik dodaje że co do holenderskiej odpowiedzi nie należy czynić sobie żadnych iluzyi.

Rumuni opuszczą Węgry.

Wiedeń. PAT. „N. Fr. Presse“ podaje, że rząd rumuński postanowił wycofać wojska z Budapesztu. Koalicya z Rumunią utworzy w Budapeszcie narodową żandarmeryę węgierską, celem utrzymania porządku i tłumienia ewentualnych zaburzeń bolszewickich.

Zadania bieżącej chwili.

Ostatnia konferencya syonistów w Polsce dała dokładny obraz nastrojów i prądów, nurtujących obecnie ruch odrodzeniowy Żydów. Cały jej przebieg dowiódł, iż syonizm pod wpływem współczesnych nam wypadków dziejowej doniosłości przestał operować szumnemi hasłami, oddziaływującemi na uczucia tłumów, a przeszedł w fazę realnego czynu. Ze wszystkich referatów i przemówień biła nuta rzeczowości, bezlitosnej krytyki i realistycznego przedstawiania spraw, związanych z kwestyą syońską. Nad uczuciem górował rozum, który zimnym skalpelem cyfr i dat starał się ująć wszystkie kwestye w jedną ramę, sprowadzić je do jednego wspólnego mianownika: odrodzenia narodu żydowskiego w Palestynie. Tok obrad konferencyi był wielkim obrachunkiem sumienia, był na wielką miarę zakrojonym bilansem tego, co się stało dotychczas i tego, co stać się musi w najbliższej przyszłości, aby ideał syoński mógł się już obecnie przyoblec w formy konkretne, w widomą stratę narodowego życia we własnej ojczyźnie. A jeśli pojedyńcze pozycye tego bilansu nie zawsze są pocieszające, to służyć one będą za tem wyraźniejsze memento, że czas już najwyższy do porzucenia frazesów i akademickich dysput i że należy natychmiast rozpocząć intenzywną pracę realną we wszystkich kierunkach na polu polityki syońskiej, jeśli wielka chwila dziejowa nie ma w nas zastać niedorosłych do niej karłów.

Obok wielu innych momentów wysunęły się na pierwszy plan dwie sprawy ściśle ze sobą i z losem narodowej naszej przyszłości związane, mianowicie sprawa

Palestyny i sprawa kultury żydowskiej. I na tle tych właśnie kwestyi zarysował się najlepiej kontrast między kierunkiem młodo — i starosyońskim. Historya ruchów społecznych uczy, że kiedy jakiś kierunek polityczny nabierze odpowiedniej tężyzny i dojrzeje do pewnego stadyum, następuje w nim reakcya przeciw starym, przeżytym formom i dogmatom objawia się w nim dążenie i szukanie nowych dróg i sposobów realizacyi. Tosamo dzieje się obecnie w syoniźmie. Osiągnąwszy punkt kulminacyjny ideowego rozwoju wstąpił on w fazę urzeczywistnienia, w której dotychczasowe środki i formy okazują się niewystarczające, wymagają rewizyi i przystosowania do postulatów chwili obecnej. Ten zwrot od starych form do nowych, od dawnych dróg do obecnych reprezentują młodosyoniści, którzy wnieśli ferment burzliwy, ale często i oczyszczający w obrady ostatniego zjazdu syonistycznego w Polsce.

W szczególności wykazali, że w odniesieniu do kwestyi palestyńskiej nie wystarczają środki i metody przygotowawcze, proponowane w obszernym rzeczowym referacie oficyalnym o Palestynie, lecz należy w dzisiejszem stadyum pracy sformułować ogólne zasady społeczne i polityczne, na których wznieść się ma przyszły ustrój naszej narodowej siedziby. Referent palestyński L e w i t e uderzył w swoich wywodach w ton minorowy, przestrzegał przed pospiechem, zbytnim entuzyazmem, dyletantyzmem; podał cały szereg zdrowych rad i planów, brak jednak im było zasadniczej podstawy, która musi dziś być inną, aniżeli była przed laty, gdy o państwie żydowskiem można było ledwo m a r z y ć.

Toteż pytania, interesujące dziś cały świat żydowski narodowo uświadomiony, jak forma kolonizacyi, ustrój agrarny, sposób imigracyi i tp. zostały potraktowane pobieżnie, po macoszemu, znać było, że referent albo sam nie ma zdecydowanego w tych kwestyach zdania albo nie chce brać za nie odpowiedzialności. Wszystkie te aktualne problemy palestyńskie sformułował jasno i dobitnie dopiero w dyskusyi delegat E i g e s, który stanął na tem słusznem i jedynie racyonalnem stanowisku, że wszelkie środki, przy odbudowie naszej ojczyzny zastosować się mające, muszą zdążać do jednego celu tj. do stworzenia postępowego, demokratycznego, na zasadach społecznej sprawiedliwości opartego państwa żydowskiego. W ten sposób wypowiedział on to, co każdemu syoniście leży na sercu, który w Palestynie chciałby widzieć urzeczywistniony ideał społecznej i narodowej równości i sprawiedliwości, jak to było marzeniem twórcy syonizmu, Herzla. Wychodząc z takiego założenia nie wahał się Eiges ująć resztę postulatów, jako dróg wiodących do tego celu, w konkretną formę i mówić o tem, czego referent oficyalny bał się tknąć lub co starał się obejść. Drogi te są następujące: unarodowienie ziemi w Palestynie, zastosowanie żydowskiej pracy, ograniczenie kapitalizmu i oddanie go na usługi całego narodu, unarodowienie kolonizacyi, usunięcie walki klasowej przez sprawiedliwe społeczne prawodawstwo. udział robotników w zyskach prywatnych przedsiębiorstw i ograniczenie imigracyi przez dążenie do poprawy bytu ekonomicznego Żydów w golusie. Oto był by całokształt programu palestyńskiego, zastosowanego do potrzeb obecnej chwili i obecnego stadyum syonizmu. Z tego punktu widzenia przedstawia się inaczej np. kwestya »chaluców« (pionierów), niż ją traktuje w swoim referacie Lewite, aczkolwiek niektóre jego uwagi w odniesieniu do tej instytucyi są trafne. Nie można jednak w czambuł zarzucać całej pracy tej organizacyi, której członkowie przygotowują się już tu w golusie moralnie i fizycznie i fachowo do roli pionierów odrodzenia na ziemi ojczystej. Bez kwestyi, że wśród członków jej jest wielu dyletantów, wielu, którzy chcieliby w ten sposób uzyskać prędszy transport do Palestyny w nadziei znalezienia tam lepszych warunków pracy itd. itd Faktem jednak jest, że organizacya »hechalucim« przy odpowiedniem kierownictwie i przez odpowiednie poparcie całego żydostwa może stworzyć kadry zdrowych duchowo i fizycznie młodych ludzi, którzy poświęcą się w Palestynie pracy około odbudowy ojczystego kraju. Liczyć się jednak należy z tem, że wśród nich krzewić się będą idee postępowe, demokratyczne, nawet socyalistyczne, które wpłyną na oficyalny syonizm w kierunku »zlewicowania« go, co zresztą byłoby już dawno na czasie. Na narodową demokracyę w naszych szeregach miejsca być nie powinno.

(Dokończenie nastąpi).

Dr. M. Kawereth.

Jak wyglądają „wybory“ na kresach.

W Brześciu ukończył się 5 bm. termin wręczenia list z kandydatami. Przygotowania do wyborów przeprowadzono w ten sposób, by wszelkimi siłami nie dopuścić do większości żydowskiej w Radzie miejskiej (co się zresztą Żydom bezwarunkowo należy z powodu przeważającej większości Żydów w Brześciu). 50 proc. Żydów, uprawnionych do udziału w wyborach, nie wpisano do list wyborczych, zaś termin reklamacyj był tak krótki, iż było rzeczą wprost fizycznie niemożliwą reklamować wszystkich niewniesionych do list. Prośbę Żydów o przedłużenie terminu wniesienia reklamacyj zarówno główny komitet wyborczy, jak i władze centralne w Warszawie odrzuciły. Natomiast wpisano do list wszystkich urzędników nietylko pracujących w mieście, lecz także zatrudnionych w magazynach kolejowych poza miastem. Również wniesiono do list wyborczych konduktorów, jadących pociągami na linii Warszawa—Mińsk, a nie mieszkających nawet w Brześciu. Prośbę żydowskiego komitetu wyborczego o skontrolowanie list z wyborcami — chrześcijanami również odrzucono.

Gorliwość endeków i enzeterowców okazała się jednak zbyteczną; ponieważ Żydzi jednomyślnie uchwalili b o j k t o w a ć wybory, o czem zawiadomili główny komitet wyborczy. Również polskie partye lewicowe nie wystawiły żadnej listy. Istniała jedna tylko lista (N. D. i N. Z. R.), która przeto całkowicie przeszła.

A sprawozdania urzędowe będą głosiły, iż w Brześciu odbyły się wybory powszechne, równe, proporcyonalne, tajne i bezpośrednie...

W sprawie nauczycielstwa żydowskiego.

Poseł dr. T h o n prosi nas o umieszczenie następującego pisma: W ostatnim czasie otrzymuję często listy od kierowników i nauczycieli szkół bar. Hirscha, którzy skarżą się na nędzną płacę, jaką od kuratoryi pobierają i proszą o nadanie im posad nauczycielskich w nowych żydowskich szkołach w b. Kongresówce. Nie mogąc odpowiedzieć na poszczególne listy, zawiadamiam tą drogą — prosząc inne żydowskie gazety w kraju o powtórzenie tej notatki, że sprawa żydowskiego szkolnictwa jeszcze nie znajduje się w stadyum aktywowania. Jest jednak wskazanem, ażeby wszyscy interesenci przesyłali swoje oferty do Centralnego Komitetu Organizacyi Syońskiej w Warszawie, Graniczna 9 dla Sekcyi szkolnej.

W ten sposób umożliwi się odnośnej sekcyi założenie katastru będących do dyspozycyi sił nauczycielskich, z drugiej strony będzie w niektórych wypadkach możliwem wyszukać odpowiednie posady dla tych nauczycieli, którzy odpowiadają wymogom już istniejących, lub powstać mających szkół prywatnych.

Dział gospodarczy.

Przesyłka towarów do Czech. (PAT.) Celem uchronienia się od ewentualnych strat zwraca się uwagę polskim firmom, biorącym udział w przewozie towarów do Czechosłowacyi, że przesyłki skierowane do tego kraju muszą być zaopatrzone w przepisowe certyfikaty przewozowe, w przeciwnym razie bowiem te przesyłki zostaną wstrzymane, albo odesłane z powrotem. Na mocy rozporządzenia czeskosłowackiej komisyi wywozu i przywozu, farmy wprowadzające towar za zapłatą w obcej walucie muszą uzyskać za pośrednictwem jednego z banków przydział powszechnej waluty w centrali dewiz, przyczem centrala zaznacza swoje zezwolenie na certyfikacie przewozu odpowiednią klauzulą, bez której towar nie może być przeprowadzony przez granicę.

Jarmarki w Gdańsku. (PAT.) Radio stacyi krak. z Nauen. Magistrat miasta Gdańska uchwalił urządzać w przyszłości oficyalne jarmarki gdańskie dla wszystkich ziem niemieckich i zagranicznych. Pierwszy jarmark gdański projektowany jest na luty 1920.

Międzynarodowe linie kolejowe. (PAT.) Czeskie biuro prasowe donosi, że w najbliższym czasie zaprowadzone zostaną 3 międzynarodowe linie kolejowe, które pominą Wiedeń i będą przechodziły przez Pragę. Francya będzie połączona z Polską pociągiem express: Paryż, Strasburg, Norymberga, Cheb, Pilzno, Praga, Przerów, Bogumin, Warszawa, Londyn będzie połączony z Konstantynopolem przez Ostendę, Brukselę, Frankfurt, Cheb, Pilzno, Pragę, Berno, Preszburg, Budapeszt, Belgrad, Sofię. Czechosłowacka republika będzie miała bezpośrednie połączenie z Włochami na linii Praga, Monachium, Insbruk, Trydent, Bolonia, Florencya, Rzym.

Cła w niem. Austryi. (PAT.) »N. W. Tgblt.« donosi: Pojawiło się rozporządzenie wykonawcze urzędu skarbu, że w razie płacenia ceł w banknotach dodatek mający być zapłacony, podwyższony został do 500 procent. Jak wiadomo, od dnia 22 maja obowiązywał dodatek celny 350 proc.

Kurs marek i koron. (PAT.) »N. W. Abendblatt« donosi z Amsterdamu, że kurs w Antwerpii dnia 16 b. m. ponownie spadł z 3.90 na 3.75 guldenów holenderskich za 100 koron, natomiast kurs marki podniósł się z 8.75 na 9.22 i pół.

Giełda pieniężna w Krakowie notowała w dniu 17 bm.: Marki polskie: 193·—, 200 —. (tranzakcye: 198·—, 198·50. Marki niemieckie (á 1000 i 100): 275·—, 285·— (tranzakcye 280·—) Ruble carskie po 100 rb.: 202·—, 210·—, ruble carskie po 500 rb: 200·—, 208·—, (tranzakcye —·—). Ruble drobne: —·—, —·— Ruble dumskie: 70 —, 80 —. Franki francuskie (a 1000, 500, 100) 800·—, —·—. Lei rumuńskie: 280·—, 290·—. (tranzakc. 285·—, 286·—.

KRONIKA.

Kraków, 18 września.

Jutrzejszy numer naszego pisma będzie zawierał 6 stronic druku.

Błąd drukarski. W artykule wstępnym wczorajszego numeru pt. „Kahały“ brakują w 3 szpalcie, wiersz 2 z góry, dwa wiersze, co zmieniło sens wstępu. Zdania odnośne mają brzmieć: „Z drugiej jednak strony musimy się liczyć z faktycznym stanem rzeczy, a mianowicie, że większość Żydów nie może sobie wogóle wyobrazić oddzielenia momentów religijnych od narodowych. Nieustępliwe stanowisko stronnictw nieortodoksyjnych w tej sprawie uniemożliwiłyby dojście do porozumienia z poważnym odłamem ludności żydowskiej.“

Konferencya z wiceministrem Sobańskim. Wczoraj o g. 5 pop. przyjął wiceminister aprowizacyi p. Sobański w towarzystwie dyrektora Puzappa i szefa sekcyi p. Roga przedstawicieli prasy krakowskiej, z którymi konferował w sprawie przeprowadzenia w Małopolsce ustawy aprowizacyjnej. Konferencya doszła jednozgodnie do przekonania, że wydaną ustawę mimo jej braków należy bezwarunkowo przeprowadzić i w odpowiednim duchu wpływać na ludność.

Narady u gen. delegata. W dniu 16 bm. przedp. odbyło się w Krzysztoforach pod przew. gen. del. rządu dra Gałeckiego posiedzenie jego rady przybocznej. W posiedzeniu wziął również udział zaproszony przez p. delegata bawiący w Krakowie wiceminister Sobański oraz szef sekcyi Zaborozowski i nacz. wydz. ministerstwa Róg.

Wiadomości osobiste. Miss Cecil Dorrian, korespondentka pism amerykańskich, bawi w Krakowie.

O cenę książek szkolnych. Wobec zbliżającego się nowego roku szkolnego komenda str. obyw. oraz wydział walki z lichwą przy straży obyw. po porozumieniu się ze związkiem antykwarzy w Krakowie oraz po dokładnem zbadaniu cen podręczników szkolnych w handlu księgarskim, ustanowiły cennik maksymalny dla wszystkich podręczników szkolnych zarówno dla szkół ludowych, wydziałowych jak i średnich. Każdy antykwarz obowiązany jest na żądanie pokazać powyższy cennik i przestrzegać go bezwzględnie. Wypadki nie zastosowania się do powyższego cennika zechcą kupujący zgłaszać natychmiast w lokalu straży obyw. w pałacu Larischa pl. W.W. Świętych 6 w godzinach od 12—1 w południe.

Odbiór ubrań. Przy krakowskim batalionie zapasowym 20 pp. (koszary hetmana Czarnieckiego Krowodrza) znajduje się około 10 tys. ubrań, złożonych przez b. austryackich żołnierzy 16 pułku strzelców, 16 pułku pospolitego ruszenia i 13 pułku piechoty. Żołnierze więc, którzy złożyli te ubrania przy powyżej wspomnianych pułkach, jako też krewni ich, zechcą się w jaknajkrótszym czasie zgłosić po odbiór tych ubrań, legitymując się odpowiedniem upoważnieniem. Dowództwo 20 pp. ma w najbliższym czasie zlikwidować austryackie pułki; jeżeli więc interesowani nie zgłoszą się po odbiór tych ubrań do 1 listopada, zostaną one oddane do dyspozycyi. Interesowani zgłoszą się po odbiór tych ubrań do kierownika kadry likwidacyjnej przy batalionie zapasowym 20 pp w porze między godziną 8—10 rano codziennie z wyjątkiem świąt i niedziel.

Komitet pomocy Żydów polskich otrzymał z Ameryki różne artykuły jak ubrania, trzewiki, medykamenta, płótna jako dary Żydów amerykańskich dla ludności w Małopolsce. Celem rozdziału tychże utworzono komitet złożony z chrześcijan i Żydów. Dnia 13 bm. odbyło się w magistracie posiedzenie komisyi rozdzielczej pod przew. dra Rafała Landaua na którem uregulowano sprawę rozdziału. Komitet Pomocy Żydów Polskich zaprosił do komisyi rozdzielczej wiceprezydentów pp. Rolleго i Sarego, radcę m. dra Grossa, posłów Bobrowskiego, dra Thona oraz radcę Ostrowskiego. Na posiedzeniu tem zgodnie omówiono i ustalono zasadę rozdziału powyższych darów.

Telegramy prywatne mają być wydawane w Krakowie tylko za okazaniem odpowiednich legitymacyj. Zarządzenie to wydało dowództwo wojsk.

Ruch pocztowy ze Stanisławowem. Dyrekcya poczt i telegrafów we Lwowie zawiadamia że w myśl rozporządzenia DOG Lwów z dn. 7 bm. zezwolony został prywatny ruch telegraficzny i telefoniczny do i ze Stanisławowa.

Nowe prace palestyńskie p. Maksa Hanemana znanego żydowskiego artysty malarza, ucznia Jean Paul Laurensa z Paryża wystawia od dzisiaj salon obrazów „Sztuka“ Szpitalna 40 Wstęp na wystawę wolny.

Piśmienny egzamin dojrzałości w VII gimnazyum (realnem) w Krakowie (dawniej filii gimn. św. Jacka) odbędzie się od 22—24 bm. uprzedni dnia 18 bm; a ustny rozpocznie się 1 października br.

Obwinieni o morderstwo przy ul. Siemiradzkiego oddani Sądowi przysięgłych! Jak się dowiadujemy, rozprawa przeciw aresztowanym w sprawie morderstwa śp. Sądeckiej: Grodzkiemu, Taszyckiej i Balcerowi, odbędzie się, nie jak wczoraj podano, przed sądem doraźnym, lecz przed trybunałem Sądu przysięgłych. Rozprawa ta odbędzie się prawdopodobnie dopiero w kadencyi lutowej 1920 r. i to o ile obwinieni Grodzki i Taszycka nie zostaną przez psychiatrów uznani za umysłowo chorych. Sensacyjny ten zwrot wzbudzi w naszem mieście łatwo zrozumiałe zdumienie.

Awanturnicy. Niemiła przygoda spotkała wczoraj wieczorem Feliksa Mikruta, dorożkarza, który odwiózł dorożką gościa do domu przy ul. Słowackiego 29. Ponieważ gość nie zapłaciwszy za jazdę, wszedł do tedo domu, dorożkarz pobiegł za nim lecz na podwórzu dopadli go znani nożownicy krakowscy, bracia Nalepowie, Wojciech Dyląg i Wład. Szczurek i zmasakrowali go nożami tak strasznie, że Mikrut w stanie groźnym został przewieziony do szpitala załogi. Bandyci skradli mu również portfel z 300 K, poczem udali się na ul. Mazowiecką, gdzie wygrażali się przechodniom, że ich zabiją. Bandytów tych poszukuje policya już od dłuższego czasu.

Wojowniczy Lis. Maciej Lis l. 54 napadł na wozie przy ul. Warszawskiej 18 l. Kat. Zagrodzką ze Słomnik i uderzył ją bez najmniejszej przyczyny w głowę laską tak silnie, że skóra na czole jej pękła, Zagrodzką przewieziono do szpitala, a Lisa aresztowano.

Występy kieszonkowców. Na gościnnym występie w tramwaju przytrzymano wczoraj 24 letniego St. Maśkiewicza, herszta kieszonkowców warszawskich, który skradł jakiemuś pasażerowi 10 000 K. Pieniądze mu odebrano. — Drugi właściciel 16.000 K Gustaw Krisch miał mniej szczęścia, gdyż wprawdzie aresztowano Abrahama Trajbuszkiewicza, który mu je w tramwaju wyciągnął, lecz ten podał pieniądze 2 wspólnikom, którzy zbiegli.

KOMUNIKATY.

D z i ś, we czwartek o g. 7 i pół. wiecz. odbędzie się w sali „Strzechy robot.“ odczyt p. S. Freunda pt Kooperatywy i system Tylora. Wstęp dla członków wolny.

REPERTUAR TEATRU J. SŁOWACKIEGO.

Czwartek: Ogród młodości.
Piątek: W małym domku.
Sobota: (Nowość) Polityka, komedya w 3 aktach W. Perzyńskiego.
Niedziela: pop. Lancet, Wł. Jastrzębca Zalewskiego. — wiecz. Polityka W. Perzyńskiego.

REPERTUAR M. TEATRU POWSZECHNEGO

Czwartek. Alzacya.
Piątek: Księżniczka Trebizondy.
Sobota: Alzacya.
Niedziela: pop. Lalka, — wiecz. Córka pani Angot.

REPERTUAR OPERETKI w „NOWOŚCIACH.“
Dziś i codziennie: „Tam gdzie skowronek śpiewa“ operetka Fr. Lehara w 3 aktach.

NADESŁANE

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Z okazyi zaręczyn kolegi Osiasa Honiga z Radłowa z p. Reginą Spiller z Tarnowa, życzy szczęść Boże
1713 Kalman Jochcowicz, Radłów.

Z okazyi zaręczyn kolegi Osiasa Honiga z Radłowa z p. Reginą Spiller z Tarnowa, życzy szczęśliwej przyszłości
3047 Salomon Anker z Radłowa.

Z okazyi zaręczyn brata mego Dawida z p. Blumą Hollanderówną z Chrzanowa, życzy szczęśliwej przyszłości
1713 Regina Hollanderówna

Z kraju.

Morgenthau żałuje... W rozmowie z adw. Goldsteinem oświadczył amb. Morgenthau przed wyjazdem, że podczas swej działalności w Polsce popełnił cały szereg błędów, których bardzo żałuje. Szczególnie leży mu na sumieniu odezwa do Żydów mińskich. Żałuje on bardzo, iż dał się namówić do wydania tej odezwy przez generała Jadwina, na którego wpłynął, jako na osobę wojskową, gen. Szeptycki. P. Morgenthau podkreślił jednak kilka razy, iż w odezwie już po jej redakcyi poczyniono kilka zmian, o których on przedtem nie miał pojęcia. Dotyczy to szczególnie ustępu, gdzie wzywa się Żydów by nie strzelali do wkraczającego wojska polskiego. P. Morgenthau narzekał też bardzo na to, że prasa żydowska tak bardzo go atakuje...

A jednak! Na interwencyę klubu sejmowego przy T. Z. R. N. o nadużyciach kaprala straży kolejowej Filipa Grodzkiego, który teroryzował pasażerów Żydów na dworcu Brzeskim na Pradze po długiej korespondencyi klub otrzymał następującą odpowiedź: Wydział wywiadowczy dowództwa straży kolejowej zawiadamia, że oskarżony o nadużycia służbowe kapral warszawskiej straży kolejowej Filip Grodzki został ze służby zwolniony, sprawa zaś znajduje się w sądzie wojskowym okręgu generalnego w Warszawie.

Karyera handlowa rentuje się lepiej... Desygnowany na stanowisko posła w Waszyngtonie ks. Kazimierz Lubomirski misyi tej przyjąć nie będzie w stanie, gdyż w ostatniej chwili okazało się że ks. Lubomirski utworzył Towarzystwo eksportowo komisowe, co w sferach decydujących wywołało konsternacyę, wobec tego ks. Lubomirskiemu pozostawiono prowadzenie nadal przedsiębiorstwa budowlanego.

Grębów. Niedola ludności żydowskiej w naszem miasteczku z dnia na dzień wzrasta. Bojkot ekonomiczny objawia się w odbieraniu Żydom koncesyj na sprzedaż artykułów rejonowanych, jak cukier, nafta, świece itd., które przydziela się nowopowstającym kółkom chrześcijańskim. To jednak nie wystarcza jeszcze propagatorom bojkotu, którzy z posłem sejmowym osławionym ks. Okoniem na czele agitują wśród ludności, by niczego Żydom nie sprzedawała, a »wtedy Żydzi sami wyniosą się«. W mowie swej wygłoszonej na zgromadzeniu ludowem dnia 7 bm., powiedział m. i. pos. ks. Okoń: »Nie róbmy tak, jak w Majdanie pewna kobieta, która w dzień biła Żyda, a w nocy zaniosła mu pół korca żyta. Niesumienna agitacya antysemicka wydaje smutne owoce, objawiające się we wzrastającej nędzy ludności żydowskiej.

Stosunki bezpieczeństwa przedstawiają u nas wiele do życzenia. Dnia 10 bm. napadli niewyśledzeni dotąd bandyci na przejeżdżających drogą publiczną Lesera Hausera, Jakóba Knopfa Izaka Fortganga M. Mendla Kupferberga i N. Bittnera, obrabowali ich i ciężko pobili.

Dnia 9 bm. zawiązała się u nas komisya Żyd. Funduszu Nar., w skład której weszli pp. Samuel Kupferberg, przewodniczący, A. Goldmann i Salomon Lauter.

Krótkie wiadomości.

— »Temps« donosi z Konstantynopola: Żydzi tureccy uchwalili bojkotować przyszłe wybory do parlamentu tureckiego, ponieważ ustawy zasadnicze nie gwarantują im praw mniejszości narodowej.

— Z Bukaresztu donoszą do Wiednia: Z powodu wydalenia obcokrajowców z niemieckiej Austryi, które dotyczy i Rumunów, domaga się dziennik Romania, aby rząd rumuński wydał zarządzenie wydalenia obywateli niem. Austryi, pozostających w Rumunii.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Druk M. Deutschera, Kraków, Bożego Ciała 10 Telefon 1556.